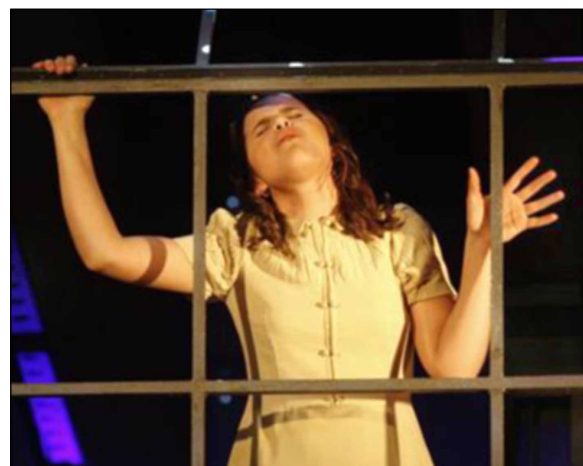

„Jurnalul Annei Frank“ – un musical!

La 28 februarie, a avut loc la Madrid premiera unui musical intitulat „Jurnalul Annei Frank: un cântec pentru viață“. Un spectacol controversat de comunitățile evreiești. Unii sunt de acord cu punctul de vedere al regizorului Rafael Alvero, conform căruia și alte povești universale cunoscute, și tragice în același timp, cum ar fi romanul „Mizerabilii“ sau crucificarea lui Iisus, au devenit subiecte de musical. Alții, printre care și Buddy Elias (82), vărul Annei Frank și deținătorul copyright-ului pentru carte, afirmă că un subiect cum e Holocaustul nu poate fi transformat în sursă de divertisment.

Spectacolul urmează să țină afișul la cel mai mare teatru din Madrid, „Teatro Calderon“, până în iulie, iar producătorul, Rafael Alvero, afirmă că a lucrat în strânsă legătură cu „Fundatia Anne Frank“ ce administrează casa din Amsterdam unde a fost ascunzătoarea familiei Frank în timpul războiului. Jan Erik Debbelman, șeful departamentului internațional al Fundației, explica sprijinul acestei instituții prin faptul că musicalul „va duce mesajul toleranței în cadrul tragediei“ și va deschide cunoșterea poveștii Annei în America Latină, unde musicalul, scris în spaniolă, are mari șanse de reușită. Rolul Annei este interpretat de o cântăreață cubaneză, Isabella Castillo, fugită cu ani în urmă din regimul politic castrist. Ea a lansat, în avanpremiera spectacolului, o melodie intitulată „Dragul meu radio“, inspirată de rândurile acestora din Jurnal: „Dragul meu Radio. Sunt obosită de statul acesta în camera închiușă. Vreau să fiu o pasăre, ca să zbor și să nu mă mai întorc“. Vă reamintim că „Jurnalul Annei Frank“ a fost publicat în 67 de limbi.

În 18 și 19 martie a.c., Canalul de televiziune France 2 a difuzat un documentar artistic despre Rezistența franceză din timpul războiului. Un loc major în acest film îl ocupă atitudinea administrației regimului petainist și a populației față de evrei. Între 1942 și 1944, din Franța au fost deportați 75.000 de evrei. Dar 250.000 au fost salvați. Dacă 16.000 de copii evrei au fost exterminați în lagărele morții alți 60.000 au fost salvați. Cum? De cine?

Dacă trei sferturi din evreii francezi au scăpat de deportare, ei o datorează unei ample rețele de sprijin, la care au participat sute de mii de francezi anonimi. Și nu numai cei care au participat la ascunderea evreilor, ci și cei care au știut ce se petrece și au păstrat secretul - fiindcă ascunderea unui evreu se plătea cu viața. În documentarul la care ne referim este o secvență semnificativă: o cioră a unui discurs al mareșalului Petain, care urma să fie rostit la 9 octombrie 1940 și care conținea un atac violent contra evreilor. Pe marginea ciornei un consilier a scris: „Nu încă. Țara nu e antisemită“. Petain a ținut cont de sfat și a eliminat pasajul antisemit din discurs. Într-adevăr, deși colaboraționistii au fost destui în Franța și zecile de mii de evrei deportați au fost arestați, în majoritatea lor, de poliția franceză, nu de nemți, majoritatea francezilor a opus rezistență politică oficială antisemită.

Istoricul Michel Winock, în lucrarea „Memoires de la Shoah“, arată cum un adevărat lanț de solidaritate socială s-a format în Franța în timpul ocupației. Vecinii care îi ascundeau pe evrei în nopțile cu razii, călăuzele care îi treceau în Elveția sau Spania, preoți și pastori care le eliberau false certificate de botez. Mulți

Noi filme și cărți despre evrei

În Franța regimului de la Vichy

Puțină lume știe că în vara lui 1942, când au avut loc celebrele razii care au concentrat evreii la stadionul „Vel d'Hiv“, mii de francezi din Paris au arborat false stele galbene, în semn de solidaritate. O sută dintre ei au fost arestați și deportați. Solidaritatea cu evreii putea fi plătită cu viața... Jurnalul postum al unuia dintre aceste martire a apărut în ianuarie a.c., la Paris.

După cum scrie Serge Klarsfeld, în cartea sa „Vichy-Auschwitz“, în august 1942 un grup mare de episcopi catolici francezi a făcut presiuni asupra mareșalului Petain pentru încetarea deportărilor. Guvernul de la Vichy a redus imediat, dar nu a anulat, programul deportărilor și a refuzat să acopere „cota“ din octombrie. Deși apropiat de Petain, cardinalul Gerlier a pus la dispoziția rețelelor de salvare a evreilor logistica bisericii catolice din regiunea sa. (A fost numit „Drept între Popoare“ în 1980). Parafrazând formularea Hannei Arendt asupra „banalității răului“, istoricul Jacques Semlin afirmă că se poate vorbi și de „o banalitate a binelui“.

Oscar pentru „Falsificatorii“ Un caz real și o problemă morală

Filmul „Falsificatorii“, produs în Austria, a luat anul acesta Oscarul pentru „cel mai bun film strain“. Este istoria unei drame a Holocaustului, cunoscută până acum mai mult de istorici. Filmul a stârnit numeroase controverse: este el istoria unei lupte pentru supraviețuire sau a unei colaborări cu naziștii?

Faptele sunt reale, documentate istoric. În Berlinul antebelic, un evreu de origine rusă, Salomon (Sally) Sorowitsch, se ocupa cu falsificarea bancnotelor. Dar și a tablourilor. O dată cu începerea războiului, a fost arestat și trimis în lagărul de la Mauthausen. Între timp, în lagărul de la Sachsenhausen, naziștii alcătuiseră un mic grup de falsificatori, aduși din toată Europa ocupată, care se bucurau de un tratament special. Erau izolați de ororile lagărului, era bine cazați și hrăniți, cu condiția să producă bancnote false ale valutei Aliatilor. Acolo au fost tipărite 130 de milioane de lire sterline, cu intenția de a le trimite pe piața britanică pentru a sabota economia Angliei. Pentru a falsifica dolari l-au adus pe Sorowitsch.

Scenarist și regizor al filmului, Ștefan Ruzowitzky (ai cărui bunici au fost naziști) s-a inspirat din memoriile lui Adolf Burger, unul dintre membrii echipei de falsificatori.

Primii evrei au sosit în America venind din Brazilia, de unde au fugit de persecuțiile Inchiziției. Era anul 1654 și vasul lor a ancorat în partea de sud a Manhattanului, o zonă din Noul Amsterdam, cum se numea pe atunci viitorul New York. Guvernatorul olandez, Peter Stuyvesant, a scris superiorilor lui de la „Dutch West India Company“ din Olanda: „Această disprețuită rasă... nu trebuie admisă să infecteze și să tulbure pe viitor noua colonie“. Dar șefii lui din Amsterdam au fost categorici: evreii trebuie lăsați în pace! Așa începe mini-serialul „Evreii americani“, care durează șase ore și a fost difuzat pe rețeaua națională publică PBS. El a fost scris, produs și regizat de David Grubin. Primul episod, din cele trei, se intitulează „Au venit ca să rămână“ și acoperă perioada 1700-1900. La începutul acestei perioade, numărul evreilor din New York era de 200 la o populație de 5.000 de oameni. La 1730, evreii își consacră prima sinagogă: „Shearith Israel“. În deceniul 1820-30,

„Au venit ca să rămână“

a sosit la New York un mare număr de evrei care, pentru a-și asigura existența, au început să lucreze ca vânzători ambulanti. După o generație ei își cumpăraseră căruțe cu cai sau deschiseseră magazine. Ar fi însă greșit să credem că cea mai mare comunitate evreiască era la New York. Dimpotrivă, ea se afla departe, la Charleston, în Carolina de Sud. În timpul Războiului civil, 7.000 de evrei au luptat în armata unionistă, iar 3.000 au luptat pentru Confederație. Să nu uităm că ministrul de externe al Confederației era Judas P. Benjamin, primul evreu care a ajuns la o funcție în guvern în America!

A doua parte din primul episod se intitulează „O lume a lor“ și se deschide cu primul deceniu al secolului XX, când circa 500.000 de evrei imigrați din Europa centrală și de est s-au așezat

în zona Lower East Side din New York. În scurt timp ei au pus acolo bazele unei puternice industrii de confecții.

Al doilea segment al serialului documentar se intitulează „The Best of Times, the Worst of Times“ și se ocupă de perioada dintre 1918 și 1945. A fost o perioadă în care antisemitismul a devenit din ce în ce mai virulent în Statele Unite: cluburi de golf, universități private, corporații refuzau accesul evreilor. În destul de multe magazine erau inscripții „Evreii și câinii nu sunt admisi“. Evreii l-au sprijinit pe Franklin D. Roosevelt, au luptat în război, dar nu au putut face mare lucru ca să îi ajute pe cei din Europa ocupată de naziști.

Ultima parte a filmului cuprinde perioada 1945 și până în prezent. Episodul acesta începe cu un

triumf: Bess Myerson devine prima Miss America evreică, iar prejudecățile antisemite încep să își piardă puterea. În finalul filmului, Rabinul Harold Schulweis, cunoscut pentru vederile sale conservatoare, spune, printre altele: „Noi toți suntem evrei prin propria noastră alegere și a accepta această alegere înseamnă a lărgi iudaismul“. Filmul a avut un buget de 3 milioane de dolari și a fost realizat în patru ani. David Grubin (63), care a câștigat, de-a lungul timpului, numeroase Premii Emmy și Peabody pentru documentare, a realizat peste 100 de interviuri pentru acest film. Evreu nereligios, el a declarat că, realizând documentarul, a constatat „că sunt multe moduri de a fi evreu în America și acest film e dovada evreității mele“. Grubin speră că filmul va fi proiectat în multe școli din S.U.A. și va fi difuzat de televiziuni din Israel, Anglia și, probabil, și din alte țări.

Grupaj realizat de
ANDREI BANC

SFATUL MEDICULUI Hipertensiunea pulmonară – o boală periculoasă

Una dintre cele mai grave boli, cu care se luptă medicii, mai ales în ultimii 20 de ani, este hipertensiunea arterială pulmonară. Aparută cel mai adesea ca efect secundar al unei boli cronice preexistente, hipertensiunea arterială pulmonară poate să apară și ca boală în sine, fără cauze medicale cunoscute, numită atunci hipertensiune arterială idiopatică; această ultimă situație are un prognostic extrem de grav; rata de supraviețuire este de numai 2,8 ani, deși, atunci când apare afectează mai ales persoanele tinere, între 20-40 de ani. L-am rugat pe dl profesor doctor **MIRON BOGDAN**, șeful Catedrei de pneumologie a Institutului „Marius Nasta“ din București, să ne explice mecanismele ce caracterizează această boală, dar mai ales, să ne prezinte ultimele progrese terapeutice din acest domeniu.

- Hipertensiunea arterială pulmonară se caracterizează prin creșterea tensiunii din artera pulmonară (artera ce leagă ventricolul drept de plămâni). Dacă în mod normal presiunea din această arteră este de 7-8 ori mai mică decât în aortă, în hipertensiunea arterială pulmonară presiunea poate crește de zece ori sau chiar mai mult decât cea normală, afectând în timp atât plămânii, cât și inima. Atunci când se instalează secundar unei alte afecțiuni cronice, apare mai ales în sclerodermie, o colagenoză destul de frecventă în anii din urmă. Hipertensiunea arterială pulmonară secundară poate să apară în cirozele hepatice - cam 0,5% din pacienți fac în timp așa ceva (în România există câteva sute de persoane cu hipertensiune arterială pulmonară consecutivă cirozei) sau, și mai rar, poate să apară în cazul unor malformații congenitale. Aceste forme de boală, deși grave, se ameliorează simțitor prin tratamentul corect al afecțiunii primare, ce a generat boala. Mult mai gravă este hipertensiunea arterială pulmonară idiopatică, apărută fără o cauză precisă și care evoluează rapid către deteriorarea vaselor de sânge pulmonare și cardiace. Fără tratament corespunzător, durata de supraviețuire a unui astfel de pacient este de numai 2,8 ani. De ce insistăm asupra acestei afecțiuni? În primul rând, datorită faptului că afectează cu precădere persoanele

tinere, cu vârsta cuprinsă între 20-40 de ani. Mai apoi, pentru că semnele bolii sunt nespecifice, așa încât persoanele afectate se prezintă foarte târziu la medicul specialist.

- Prin ce se caracterizează această boală?

- După cum vă spuneam, sunt câteva manifestări nespecifice. Cel mai adesea apare așa-numita dispnee, adică lipsa de aer sau respirație îngreunată la efort. În al doilea rând, poate să apară așa-numita sincopă de efort, caracterizată prin pierderea cunoștinței, timp de câteva zeci de secunde, după un efort moderat. Fiind vorba cel mai adesea de persoane tinere, aceste semne sunt neglijate o bună perioadă de timp, așa încât boala se agravează rapid.

- Ce soluții terapeutice există?

- În ultimii ani au fost descoperite și utilizate formule terapeutice foarte eficiente, dar foarte scumpe. Mă refer mai ales la prostaciclina, al cărei cost este similar cu cel al interferonului. Se mai utilizează în practica medicală blocanții de receptori de angiotensină și substanțe vasodilatatoare (inhibitori de fosfodiesterază). Cu un tratament corect, boala poate fi ameliorată. Din păcate, tratamentul este extrem, extrem de scump.

DANIELA REI VIȘAN